

นิทานแคนเทอเบอรีชุดสุดท้าย :
เรื่องฟองตาสติกของฌอง เรย์

Les Derniers Contes de Canterbury :

Jean Ray's fantastic tales

จุฑารัตน์ เบญจฤทธิ

Judharat Bencharit

บทคัดย่อ

ด้วยแรงบันดาลใจจากเรื่องเล่ายุคกลางนิทานแคนเทอเบอรี ของ เจฟฟรีย์ ชอเซอร์ นักประพันธ์ชาวอังกฤษ ฌอง เรย์ได้ใช้แก่นเรื่องและตัวละครของเขาในการประพันธ์ผลงานนิทานแคนเทอเบอรีชุดสุดท้าย เขาใช้ข้อมูลต่าง ๆ จากประสบการณ์ในการสร้างสรรค์แก่นเรื่องฟองตาสติกของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาหารฟองตาสติกและโลกคู่ขนาน ตัวละครของเขาทั้งที่มีชีวิตอยู่หรือเสียชีวิตไปแล้วต่างโคจรข้ามกาลเวลาและสถานที่มาพบกันอย่างไม่คาดฝัน ณ โรงเตี๊ยมของชอเซอร์ สถานที่ที่พวกเขาผลัดกันเล่าเรื่องราวที่น่าสะพรึงกลัว

คำสำคัญ : เรื่องฟองตาสติก เรื่องสยองขวัญ ฌอง เรย์ เจฟฟรีย์ ชอเซอร์
โลกคู่ขนาน อาหารฟองตาสติก

* รองศาสตราจารย์ ดร. ประจักษ์ภาควิชาภาษาฝรั่งเศส คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Abstract

Inspired by the medieval *Canterbury Tales* of Geoffrey Chaucer, an English author, Jean Ray uses certain themes and characters to compose *Les Derniers Contes de Canterbury*. He has taken some sources from his experiences to create fantastic themes of his own, particularly fantastic food and parallel worlds. Dead and alive, his characters cross time and space to attend an unexpected meeting in the tavern of Chaucer where they relate successive horror stories.

Keywords : fantastic tales, horror stories, Jean Ray, Geoffrey Chaucer, parallel worlds, fantastic food

ในปริมาณของเม็ดทรายหนึ่งกำมือที่หาได้ตามท้องถนนนั้น
ข้าพเจ้าได้ปรุงผสมด้วยแสงอาทิตย์อันเรืองรอง เสียงกระซิบแห่งสายลม
ที่แผ่วดัง พร้อมทั้งหยาดหยดแห่งสายธารที่ไหลผ่าน และจิตวิญญาณที่
ไหวสะท้านด้วยอารมณ์ของข้าพเจ้า เพื่อนำสิ่งเหล่านั้นมาคลุกเคล้าปั้นแต่ง
ให้เป็นเนื้อหาที่ใช้เขียนเรื่องราว

ข้อความที่ยกมาข้างบนนี้ คือย่อหน้าสุดท้ายของ นิทานแคนเทอเบอรีชุดสุดท้าย
ซึ่งเขียนโดย ฌอง เรย์ นักเขียนเรื่องฟองดาตติกชาวเบลเยียม (๑๘๘๗-๑๙๖๔)* ผลงาน

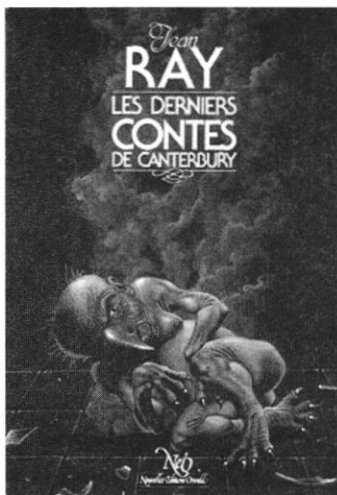
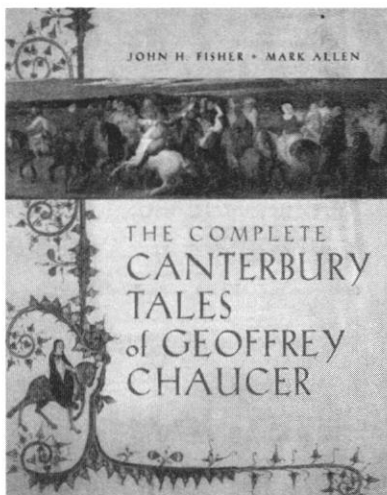
* ฌอง เรย์ (Jean Ray) (1887-1964) มีชื่อเดิมว่า Raymond Jean Kremer เป็นนักเขียนที่ได้รับการยกย่องให้เป็นหนึ่งในนักเขียนฟองดาตติกภาษาฝรั่งเศสคนสำคัญของคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ แต่คนส่วนใหญ่มักรู้จักชื่อที่เขาใช้เป็นนามปากกา เขายังใช้นามปากกาอีกชื่อหนึ่งว่า Jean Flanders สำหรับงานเขียนแนวสืบสวน และวรรณกรรมเยาวชน เป็นต้นว่า เรื่องชุดการผจญภัยของนักสืบ

ชุดนี้ได้รับการตีพิมพ์ใน ค.ศ. ๑๙๔๔ ซึ่งเป็นช่วงที่เขาได้ผลิตผลงานที่มีคุณภาพหลายเล่ม เป็นต้นว่า *Malpertuis* (1943) ซึ่งได้รับการยกย่องให้เป็นหนึ่งในนวนิยายฟองตาสติกที่ดีที่สุดของยุคปัจจุบัน แนวการเขียนของ ฌอง เรย์ได้รับอิทธิพลจากงานเขียนนวนิยายกรีก (roman gothique) หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “นวนิยายระทึกขวัญ” (roman noir) ซึ่งเป็นแนวการเขียนที่เริ่มขึ้นในประเทศอังกฤษช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ แต่ทว่าเขาได้ละทิ้งองค์ประกอบสำคัญของนวนิยายกรีก ไม่ว่าจะเป็นตัวละครประเภท ผีดูดเลือด หญิงสาวบริสุทธิ์ที่ถูกล่อลวง หรือปราสาทผีสิง โดยสร้างเอกลักษณ์ของตนเองในเรื่อง ได้แก่การใช้บรรยากาศอึมครึมเต็มไปด้วยเมฆหมอกและฝนซึ่งเป็นภูมิอากาศของแคว้นฟแลนเดอร์ (Flanders) บ้านเกิดของเขา ตัวละครมิได้เป็นชนชั้นระดับสูงอย่างนวนิยายกรีก แต่เป็นผู้ที่มีสถานภาพทางสังคมต่ำต้อยหรือมีบุคลิกน่าขบขัน ในนิทานแคนเทอเบอรีชุดสุดท้าย ฌอง เรย์ได้นำผลงานอมตะของนักประพันธ์หลายคนมาผสมผสานเป็นหนึ่งเดียวกันโดยใช้แก่นเรื่องและตัวละครฟองตาสติก เพื่อพาผู้อ่านก้าวข้ามกาลเวลาและสถานที่ไปสู่โลกมิติอื่นซึ่งคู่ขนานไปกับโลกแห่งความเป็นจริง

๑. ที่มาและแรงบันดาลใจ

ชื่อเรื่อง นิทานแคนเทอเบอรีชุดสุดท้าย บ่งบอกได้อย่างชัดเจนว่า ฌอง เรย์ต้องการเลียนชื่อผลงาน นิทานแคนเทอเบอรี (The Canterbury tales) ของเจฟฟรีย์ชอเซอร์ (Geoffrey Chaucer) (1342-1400) นักเขียนผู้สร้างผลงานอมตะแห่งยุคกลาง ฌอง เรย์ได้เล่าใน *Biographie Racontée* (François Truchaud et Jacques Van Herp 1980 : 55-57) ว่า เขาได้มีโอกาสอ่านผลงานของชอเซอร์เมื่อตอนที่เขาทำงานเป็นกลาสีเรือส่งสินค้าชื่อ Astrologer และเขารู้สึกชื่นชมชอเซอร์มาก ด้วยเหตุนี้ นิทานแคนเทอเบอรี จึงได้สร้างแรงบันดาลใจแก่เขาในการเขียนผลงาน ฌอง เรย์ใช้โครงเรื่องเดียวกับ

Harry Dickson ซึ่งเขาเขียนต้นฉบับเป็นภาษาดัตช์และแปลเป็นภาษาฝรั่งเศส งานฟองตาสติกของเขาเน้นความสะพรึงกลัวและความสยองขวัญ นักวิจารณ์มักจะเปรียบเทียบงานเขียนฟองตาสติกของเขากับนักเขียนชาวอเมริกัน ไฮเวิร์ด ฟิลลิปส์ เลิฟคราฟท์ (Howard Phillips Lovecraft) (ดูรายละเอียดในรายงานการวิจัย จุฑารัตน์ เบญจฤทธิ์, “การศึกษาวรรณกรรมฟองตาสติกฝรั่งเศส.” กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๗, หน้า ๙๗-๙๘.)

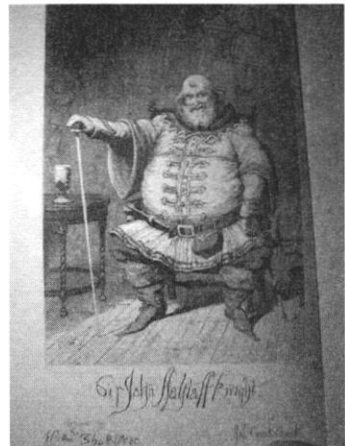
นิทานแคนเทอเบอรี ของชอเซอร์ซึ่งเป็นเรื่องของกลุ่มนักเดินทางไปจาริกแสวงบุญยังหลุมศพของนักบุญโทมัส (Saint Thomas) ณ เมืองแคนเทอเบอรี ผู้จาริกแสวงบุญกลุ่มนี้มีจำนวนมากกว่า ๓๐ คน ต่างมีอาชีพและฐานันดรศักดิ์ที่หลากหลายต่างกัน อาทิ อัศวิน แมชี นักบวช อธิการิณี เสมีเยน หมอ พ่อค้า กลาสี อัยการ ฯลฯ ทุกคนได้มาพักรวมกันที่โรงเตี๊ยมชื่อลาก็อดดาร์ม (La Cotte d'Armes) ในแขวงตำบลซาทค์ (Southwark) และเพื่อใช้เวลาในการผ่อนคลายต่างคนจึงผลัดกันเล่าเรื่องของตน อย่างไรก็ตาม ชอเซอร์มิได้เขียน นิทานแคนเทอเบอรี จนจบ ในส่วนนี้เองที่ผอง เรย์นำมาสานต่อโดยเพิ่มเรื่องราวที่มีรายละเอียดและสับสนมากขึ้น ในบทนำเรื่องของ นิทานแคนเทอเบอรีชุดสุดท้าย ผู้เล่าเรื่องโทบียัส วีป (Tobias Weep) เลขาณุกรของชมรมวรรณกรรมแห่ง Upper-Thames ได้รับมอบหมายจากประธานชมรมให้ไปสืบข้อมูลว่าโรงเตี๊ยมลาก็อดดาร์มที่กล่าวถึงใน นิทานแคนเทอเบอรี ของชอเซอร์นั้นมีอยู่จริงหรือไม่ วีปจึงได้ไปยังซาทค์พร้อมกับเพื่อนร่วมชมรมอีกผู้หนึ่งชื่อว่า รีด อันแทงก์ (Reid Unthank) ทั้งสองคนได้เข้าไปในบาร์แห่งหนึ่งและ ณ ที่นั่นเอง พวกเขาได้พบกับชอเซอร์พร้อมทั้งตัวละครอื่น ๆ ที่ต่างเล่าเรื่องของตนเอง

ในสารบัญของเรื่อง ผอง เรย์แบ่งโครงเรื่องอย่างชัดเจนเริ่มตั้งแต่ บทนำเรื่อง ฟองตาสติก (Prologue fantastique) ต่อจากนั้นเป็นเรื่องเล่าของตัวละครทั้งหมด ๑๒ ตัว

บางคนอาจเล่ามากกว่า ๑ เรื่อง เรื่องทั้งหมดจบลงด้วยยามสิ้นสุดรัตติกาล (La fin de la nuit) บทส่งท้ายมีการเปิดเผยตัวตนที่แท้จริงของตัวละครปริศนาคือ อันแทงก์ ว่าที่แท้จริงแล้วเขาคือปีศาจที่แปลงร่างมานั่นเอง ตัวละครผู้เล่าเรื่องของฌอง เรย์ส่วนใหญ่มีอาชีพคล้ายคลึงกับตัวละครผู้เล่าเรื่องของซอเซอร์ ได้แก่กลุ่มอาชีพ นักบวช แม่ชี กาลสี พอค้า อัยการ ฯลฯ ฌอง เรย์จะเป็นผู้แต่งเรื่องเล่าส่วนใหญ่เอง มีเพียงบางเรื่องที่เขาใช้เค้าโครงเรื่องจากที่อื่น เช่น *La Plus belle petite fille du monde* เป็นต้น เขาได้ดัดแปลงมาจาก *The Pardoner's Tale* ของซอเซอร์ซึ่งกล่าวถึงนักพณันสามคนที่ได้ค้นพบขุมทรัพย์ แต่ด้วยความโลภ พวกเขาต่างวางยาพิษซึ่งกันและกันจนต้องตายทั้งสามคน ในเรื่องของ ฌอง เรย์ นั้น เป็นการวางยาพิษเช่นกัน แต่คนวางยาพิษนั้นเป็นพ่อที่วางยาพิษเพื่อนสามคนรวมทั้งพ่อครัว เพื่อนำเงินกลับไปให้ลูกสาวสุดที่รัก แต่ท้ายที่สุดแล้วลูกสาวของเขาเสียชีวิตด้วยความหิวโหยและเหน็บหนาวแต่เพียงลำพังในบ้าน เงินทองที่เขานำกลับมานั้นจึงไร้ประโยชน์โดยสิ้นเชิง ฌอง เรย์มักจะนำข้อมูลที่เขาอ่านพบมาประพันธ์เรื่องฟองดาตติกของเขาโดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลที่ดีพิมพ์ในวารสาร *Le Magasin Pittoresque* อย่างเช่น *M. Gallagher went home* เป็นเรื่องสยองขวัญที่เขาดัดแปลงมาจากข่าวฆาตกรรมของพ่อครัวที่ลงพิมพ์ในวารสารดังกล่าว กัลลาเฮอร์ (Gallagher) เป็นหัวหน้าครอบครัวผู้มีความสุข เย็นวันหนึ่งเมื่อเขากลับถึงบ้านก็ได้พบว่าทุกคนในครอบครัวหายไปและกลายเป็นผีมาหลอกหลอนเขา *Irish Stew* เป็นเรื่องที่ฌอง เรย์ได้รับแรงบันดาลใจมาจากคดีอาชญากรรมอื้อฉาวที่เกิดขึ้นในเมืองฮันโนเวอร์ (Hanovre) ประเทศเยอรมันนี ซึ่งมีการสืบพบว่าพอค้าเนื้อขายเนื้อมนุษย์ให้ลูกค้า ฌอง เรย์ได้สร้างให้ตัวละคร สก็อตตี้ แบลล์ (Scotty Belle) เจ้าของร้านอาหารขายอาหารซึ่งทำจากเนื้อมนุษย์ให้ลูกค้าในราคาถูก ด้วยเหตุผลว่าเขามีความเมตตาสงสารคนจน

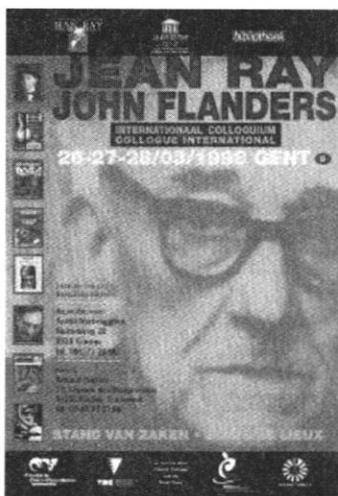
นอกจากตัวละครของซอเซอร์แล้ว ฌอง เรย์ยังได้นำฟอลสตัฟ (Falstaff) ตัวละครของนักประพันธ์ชาวอังกฤษ วิลเลียม เชกสเปียร์ (William Shakespeare) (1504-1616) มาเป็นผู้เล่าเรื่องใน *Falstaff se souvient* ฟอลสตัฟเป็นตัวละครขุนนางยุคกลางในบทละคร *Henry IV* ของเชกสเปียร์ แต่ฌอง เรย์ยังคงรักษานูคลิกเดิมที่น่าขบขันของตัวละครผู้นี้ไว้ คือ ความมีรูปร่างอ้วนกลม มีนิสัยชอบโอ้อวดและขี้ลาด ในเรื่องของ ฌอง เรย์ ฟอลสตัฟเป็นผู้เล่าเรื่องงานเลี้ยงที่ได้รับเชิญให้ไปร่วม เขาพบว่าแขกทุกคน

ถูกวางยาพิษตาย เขาจึงออกจากรานพร้อมกับรูบี้ (Ruby) คนครัวซึ่งเป็นผู้วางยาพิษ ในตอนจบ ฟอลสต์ฟกลับเป็นผู้ฆ่ารูบี้เสียเอง นอกจากนี้ ยังมีตัวละครสำคัญอีกผู้หนึ่งซึ่ง ผมอง เรย์ได้รับแรงบันดาลใจจากงานเขียนของ เอิร์นส์-ธีโอดอร์-อะมาเดอุส ฮอฟมันน์ (Ernst-Theodore-Amadeus Hoffmann) (1776-1821) นักประพันธ์ฟองตาสติกชาวเยอรมันผู้มีชื่อเสียง ได้แก่ มัวร์ (Murr) ตัวละครแมวใน *Le Chat Murr* (1821) นวนิยายเรื่องสุดท้ายของฮอฟมันน์ มัวร์เป็นแมวที่มีชื่อเสียงเพราะมีความสามารถในการแต่งหนังสือและกวีนิพนธ์ ในชีวิตจริงมัวร์เป็นชื่อแมวของนักประพันธ์และเมื่อมันตายไปเขาก็เลิกเขียนนวนิยายเรื่องนี้ ในเรื่องฟองตาสติกของผมอง เรย์ มัวร์เป็นผู้เล่าเรื่อง *Le Chat assassiné* ซึ่งเป็นเรื่องของสุภาพสตรีสี่ตระกูลพุสส์ (Puss) ๔ คน ที่ใช้ชีวิตอย่างมั่งคั่งและมีจิตใจเหี้ยมโหดไม่เคยทำบุญทำทาน จนกระทั่งวันหนึ่งมีแมวหิวโหยเข้าไปในบ้านของเธอ หญิงใจร้ายทั้งสองร่วมกันฆ่าแมวตายและนำมากินเป็นอาหาร พวกเธอถูกลงโทษโดยร่างของเธอกลายสภาพเป็นสัตว์ สองคนถูกนายพรานยิงตายโดยเข้าใจว่าเธอเป็นกระต่าย คนหนึ่งถูกยิงตายเพราะเธอกลายร่างเป็นเสือ ส่วนอีกคนหนึ่งเป็นสิงโตและถูกหมีตะปบตาย ชะตากรรมที่เกิดขึ้นกับเธอทั้งสี่เป็นเพราะวิญญาณแมวที่เธอได้ฆ่าตายนั่นต้องการล้างแค้น มันจึงได้ร้องขอความยุติธรรมต่อเจ้าแห่งแมว

Falstaff

นอกจากข้อมูลที่ได้จากการอ่านแล้ว ประสบการณ์จากอาชีพกลาสี ทำให้ผมอง เรย์ได้นำมาใช้เป็นฉากของ *L'Homme de la Rum Row lit trois histoires* ผู้เล่าเรื่องเป็นกลาสีที่ใช้ชีวิตอยู่ในรัมโรว์ (Rum-Row) กลางมหาสมุทรแอตแลนติกใกล้เกาะลองไอส์แลนด์ (Long-Island) ประเทศสหรัฐอเมริกา รัมโรว์นั้นเป็นพื้นที่ซึ่งบรรดาเรือสินค้าบรรทุกเหล้าประเภทวิสกี้และรัมจะมารวมกันขนถ่ายสินค้าโดยไม่ต้องผ่านการตรวจตราจากตำรวจและศุลกากรอเมริกัน การที่ผมอง เรย์เคยใช้ชีวิตเป็นกลาสีอยู่ที่รัมโรว์ในช่วงปี ค.ศ. ๑๙๒๐-๑๙๒๒ ทำให้เขาได้สัมผัสบรรยากาศที่เต็มไปด้วยอาชญากรรมและการกระทำผิดกฎหมายของสถานที่นั้นเป็นอย่างดี เขาได้เล่าในอัตชีวประวัติ (François Truchaud

et Jacques Van Herp 1980 : 55-57) ว่า รัมโรว์มีบาร์ลอยน้ำที่ทอดสมออยู่นอกน่านน้ำเป็นที่นิยมของเจ้าหน้าที่ชาวอเมริกันซึ่งมักจะมาดื่มเหล้าจนเมามาย อย่างเช่นที่เขาได้บรรยายใน *La Danse de Salomé* ซึ่งเป็นหนึ่งในสามเรื่องเล่าชุดรัมโรว์ มหาเศรษฐีนิวแมน บอลแคน ซัล (Newman Balkan Sall) ได้ย่างกรายเข้าไปในบาร์เมอร์เมด (Mermaid) เป็นครั้งแรก เขาได้เห็นหญิงสาวนักเต้นในบาร์นั้นรำยรำกับห้วมนุษย์บนเวทีที่มีเล็ดนอนอย่างน่าสยดสยองและบรรยายภาคนในสถานที่นั้นทำให้เขาตกใจแทบสิ้นสติ แม้ว่าในตอนท้ายของเรื่องจะมีคำอธิบายจากตัวละครคนหนึ่งว่าการแสดงที่เขาได้เห็นนั้นเป็นการจัดฉากซึ่งมีเจตนาให้ผู้ดูรู้สึกว่าเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงก็ตาม แต่นิวแมนบอลแคน ซัล ก็เกิดอาการสติหลอนจากสิ่งที่เห็นในคืนนั้นไปชั่วชีวิต

๒. โลกฟองตาสดิก

นิทานแคนเทอเบอริ์ชุดสุดท้าย เต็มไปด้วยบรรยายภาคที่มีสีสันเฟลมมิชและแสดงให้เห็นความเชื่อในสิ่งลึกลับของผู้คน โลกฟองตาสดิกที่ฉอม เรย์นำเสนออันเป็นโลกซึ่งเคียงขนานกับโลกแห่งความเป็นจริง ผลกระทบทางฟองตาสดิกจึงเกิดจากการที่โลกเหนือธรรมชาติสอดแทรกเข้าไปในโลกแห่งความเป็นจริง หรือเกิดจากการที่ผู้อยู่ใน

โลกแห่งความเป็นจริงก้าวข้ามไปยังโลกเหนือธรรมชาติ นอกจากนี้ ผมเอง เรายังได้สร้างเอกลักษณ์ที่เป็นรูปแบบเฉพาะในงานฟองตาสติกของเขา ได้แก่ แก่นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอาหาร

๒.๑ อาหารฟองตาสติก

ความเป็นผู้ชอบรับประทานและมีรสนิยมทางอาหารแบบชาวเฟลมิชของ ผมเอง เรายังสะท้อนให้เห็นในผลงานวรรณกรรมผ่านทางบุคลิกของตัวละครทั้ง กัลลาเฮอร์และฟอลสตัฟ กัลลาเฮอร์รักการกินถึงขนาดต้องรีบออกจากงานเลี้ยงก่อนเวลาเพื่อกลับไปบ้านให้ทันรับประทานของหวานสุดโปรด ซึ่งได้แก่ ขนมอบไส้แอปเปิ้ลร้อน ๆ และพุดดิ้งรสรสเบอร์รี่ (Ray 1985 : 83) ส่วนฟอลสตัฟในฐานะผู้เล่าเรื่องได้บรรยายอาหารต่าง ๆ ในงานเลี้ยงของขุนนางยุคกลางอย่างละเอียดถึงหนึ่งหน้าเต็ม

บนโต๊ะประกอบด้วยอาหารจานเล็กชนิดต่าง ๆ : เนยจากเฮอร์ตฟอร์ด (Hertford) วางบนน้ำแข็งจากนอร์เวย์ ลูกมะกอกยัดไส้ปลาแอนโชวี ทูน่าในน้ำมันกับพริก มันบดผสมปลาป่นเป็นลูก ตับเบ็ด ไชเท้าเคลือบน้ำตาล ไข่กวนด้อยตีวิด (vanneau) ไส้กรอกยัดไส้เครื่องในสัตว์ (andouillette)... (Ray 1985 : 213)

การใช้ชีวิตชาวกลาสโกว์ผู้นานทำให้เขาต้องกินอยู่อย่างอดคัด เขาจึงซัดเซยความอดอยากของชีวิตบนเรือโดยการให้ตัวละครกินอย่างอิมมูนาสำราญถึงแม้ว่าบางคนอาจถูกวางยาพิษหรือถูกฆ่าตายหลังจากได้รับประทานอาหารแล้ว แต่อย่างน้อยที่สุดพวกเขาก็ได้กินและดื่มจนเต็มท้องก่อนตาย ในแง่ของกลวิธีการเล่นเรื่องจึงอาจกล่าวได้ว่าฉากที่เกี่ยวข้องกับอาหารในเรื่องของผมเอง เรย์นั้นเป็นช่วงแห่งการผ่อนคลายความเครียดของผู้อ่านก่อนที่จะนำพวกเขาไปพบกับเหตุการณ์สยองขวัญ

ในแง่มุมมองจิตวิทยานั้น แก่นเรื่องอาหารช่วยเสริมให้ผู้อ่านเห็นลักษณะนิสัยของตัวละครได้อย่างชัดเจนมากขึ้น อย่างเช่นในกรณีของ สก็อตตี แบลล์ เจ้าของภัตตาคารผู้มีเมตตาต่อคนจนโดยการขายอาหารราคาถูกที่ทำจากเนื้อมนุษย์ให้แก่ผู้ยากไร้ ในตอนจบผู้อ่านจะรู้ได้ถึงความรู้สึกเยาะหยันของผู้ประพันธ์ เมื่อสก็อตตี แบลล์ ถูกจับกุมก็มีลูกค้ายี่ห้อหนึ่งพร่ำบ่นอย่างเสียดยายว่า “เราคงจะไม่มีโอกาสได้กินอาหารเยาะขนาดนี้ในราคาเพียงแค่นี้อีกต่อไปแล้ว” (Ray 1985 : 35) ความน่า

๑๕๔ จูทาร์ตัน เบญจฤทธิ์

เอริคอรอยที่ชวนลิ้มรสของอาหารที่บรรยายในตอนต้นเรื่องนั้นได้แปรสภาพกลายเป็นสิ่งที่น่าขยะแขยงและสะอิดสะเอียนในตอนจบ ใน *Le Chat assassiné* มีฉากที่กล่าวถึงความอยากอาหารของสุภาพสตรีตระกูลพลุสทั้ง ๔ คน ซึ่งกำลังปรุงอาหารจากซากศพแมว ทำให้ผู้อ่านรู้สึกสยดสยองและคลื่นไส้ขยะแขยงในเวลาเดียวกัน

(ยัมยัม! มันช่างหอมหวานอะไรเชื่อนี้ พวกเธอต่างกล่าวออกมาพร้อมก้มลงดูหม้อซึ่งใช้เคี่ยวซากที่ดูน่าเวทนาของแมว ปรุงรสด้วยหัวหอมหั่นเป็นแว่นบาง ๆ และเศษชิ้นเล็ก ๆ ของใบไทม์และใบกระวาน) (Ray 1985 : 225)

มอง เรย์ได้ใช้สถานการณ์เดียวกันนี้ในตอนจบ เมื่อสุภาพสตรีตระกูลพลุสสองคนได้กลายร่างเป็นกระต่ายและถูกกรุน (Grun) ซึ่งเป็นนายพรานฆ่าตาย เขาได้เอามากระต่าย ที่ล่ามาได้ให้ภรรยาใช้ปรุงอาหาร

– มันออกจะหอมไปหน่อย เธอกล่าวพลางโรยหัวหอม ใบไทม์และใบกระวานบนตัวมัน พร้อมทั้งใช้ไขมันทอดส่วนหลังและขา

– แต่กลิ่นมันก็หอมมากนะ ยัมยัม! กรุนกล่าวค้ำภรรยา

(Ray 1985 : 227)

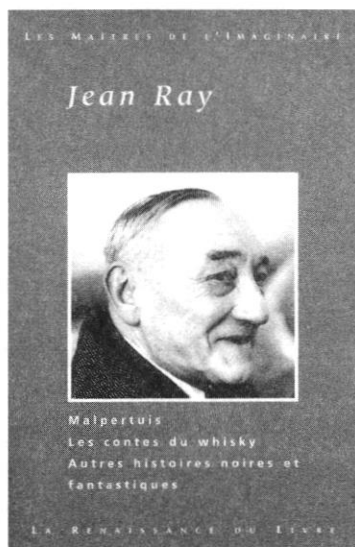
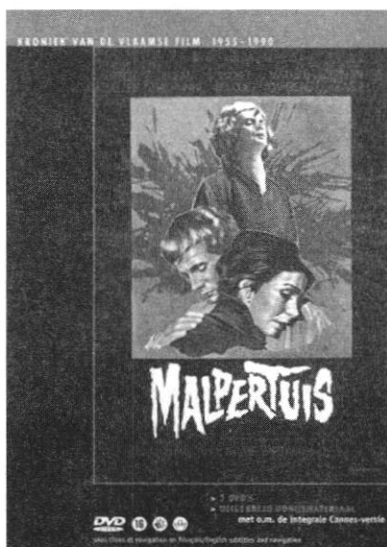
กลิ่นอาหารเป็นองค์ประกอบสำคัญของบ้านผีสิงใน *M. Gallagher went home* หลังจากທີ່สมาชิกในครอบครัวหายสาบสูญไปอย่างไร้ร่องรอย หกเดือนต่อมาเมื่อกัลลาเฮอร์กกลับมาถึงบ้านเขาก็ได้กลิ่นอาหารซึ่งเป็นสัญญาณแรกที่เขาบอถึงการกลับมาของครอบครัวของเขาในสภาพของวิญญาณ พวกเขาต่างพากันตำหนิกัลลาเฮอร์กที่กลับมารับประทานของหวานซ้ำ! (Ray 1985 : 67) จะเห็นได้ว่ามอง เรย์มักใช้อารมณ์ขันในลักษณะเยาะหยันและเสียดสีกับสถานการณ์ของเรื่องที่จบด้วยความสยดสยองขวัญ

๒.๒ โลกคู่ขนาน (mondes parallèles)

หนึ่งในแก่นเรื่องสำคัญในผลงานฟองตาสติกของมอง เรย์ นั่นคือ โลกคู่ขนานหรือที่มีมิติทับซ้อน (univers intercalaires) ใน นิทานแคนเทอเบอรีชุดสุดท้ายมอง เรย์ใช้กลวิธีการเขียนเรื่องเล่าซ้อนเรื่องโดยใช้โครงเดิมลาก็อตดาร์มเป็นโลกคู่ขนานซึ่งตัวละครตั้งแต่ยุคกลางจนถึงยุคปัจจุบัน ทั้งที่มีชีวิตอยู่และเสียชีวิตไปแล้วต่างมารวม

วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีที่ ๓๔ (๒๕๕๕) ฉบับที่ ๒ ๑๕๕

ชุมนุมกัน เป็นการข้ามมิติแห่งเวลาในขณะที่สถานที่นั้นยังคงเดิมคือโรงเตี๊ยมลาโกตดาร์ม
ณ ตำบลซาทัก (ระยะทางระหว่างซาทักกับแคนทอเบอร์รีนั้นห่างกันมากกว่าระยะห่าง
ของคริสต์ศักราช ๑,๐๐๐ กับเวลาปัจจุบันเสียอีก) (Ray 1985 : 20-21) อย่างไรก็ตาม
การที่จะก้าวข้ามมาสู่โลกคู่ขนานได้นั้นจำเป็นต้องมีผู้นำทาง อย่างเช่นกรณีของโทไบยัส
วีป เขามิรีด อันแทงก์เป็นผู้พาเขามายังโรงเตี๊ยมลาโกตดาร์ม แต่ทันทีที่วีปออกมาจาก
โรงเตี๊ยมเขาก็ไม่สามารถจะหามันพบ โลกคู่ขนานที่เห็นได้อย่างเด่นชัดอยู่ใน *Le Fleuve
Flinders* ซึ่งเป็นเรื่องของสหายสามคนที่ได้เดินทางล่องแม่น้ำฟลินเดอร์สในทวีปออสเตรเลีย
แม่น้ำสายนี้มีชื่อเดิมว่า Guru - Gura ซึ่งมีความหมายว่าพอมดหมอผี ในอดีตกาลเกิด
เหตุการณ์น้ำท่วมจนทำให้ชนเผ่าพื้นเมืองหายสาบสูญไป เป็นเหตุให้ผู้คนเชื่อว่าแม่น้ำ
ฟลินเดอร์สมีอาถรรพณ์ที่ซ่อนเร้นอยู่ ระหว่างการผจญภัยของสหายสามคนนี้ พวกเขาได้พบ
สัตว์ประหลาดที่พวกเขาเรียกว่า “ลิ่งน้ำ (singé d'eau)” ซึ่งมีลักษณะตัวกลมเต็มไปด้วย
ขน แขนล่ำ มือใหญ่ ขาเรียวเล็ก ใช้ชีวิตป็นปายอยู่ริมน้ำ ลิ่งน้ำได้พาพวกเขาไปยังบ้าน
หลังหนึ่งซึ่งพวกเขาได้รับการต้อนรับและเลี้ยงดูเป็นอย่างดี เมื่อพวกเขาออกจากบ้าน
หลังนั้นก็ได้พบกับพรายน้ำ (ondine) เธอได้นำชายทั้งสามไปสู่โลกอีกมิติหนึ่งซึ่งคล้ายคลึง
กับโลกในความเป็นจริง มีถนนหนทางบ้านเรือนและผู้คนเช่นเดียวกับโลกปัจจุบัน ณ ที่

นี่เองพวกเขาได้พบกับตัวละครต่างๆซึ่งอยู่ในผลงานของนักเขียนชาวเยอรมัน ฟรีดริช รอยเตอร์ (Fritz Reuter) (1810-1874)^๒ ในตอนจบ คลิปเปอร์สตอร์ช (Clapperstorch) หนึ่งในสามสหายสามารถกลับมายังโลกปัจจุบันได้ด้วยความช่วยเหลือของพรายน้ำ ยิ่งไปกว่านั้นเขาได้ขโมยวัตถุมีค่ากลับมาด้วย สิ่งนั้นคือ หัวมนุษย์ที่เป็นทองคำขนาดมหึมา เขาได้แต่งงานกับพรายน้ำและกลายเป็นคนมั่งคั่งที่สุดในเมืองมันไฮม์ (Mannheim) แต่แล้ววันหนึ่งภรรยาของเขาก็หายสาบสูญไปในแม่น้ำ ด้วยอำนาจแห่งมนตร์ดำตัวละครของฌอง เรย์ จึงสามารถเข้าไปสู่โลกที่มีมิติทับซ้อนกับโลกแห่งความเป็นจริง

สิ่งต่าง ๆ ที่อาศัยอยู่ในโลกคู่ขนานนี้ล้วนแต่มีมิติที่แตกต่างกัน ฌอง เรย์ได้ใช้แนวคิดทางปรัชญาของคัมภีร์ตันตระ (tantrisme) นำมาอธิบายปรากฏการณ์ของการสิงร่างตัวละครใน *Le Bonhomme Mayeux* ตามความเชื่อในคัมภีร์ตันตระ วิญญาณมีเพียงหนึ่งมิติ วัตถุสิ่งของมีสองมิติ มนุษย์และสัตว์มีสามมิติ ส่วนสิ่งมีชีวิตที่มีสี่มิตินั้นซ่อนเร้นอยู่และอาจจะปรากฏในโลกแห่งอนาคต โลกคู่ขนานของฌอง เรย์เป็นโลกที่มีความสัมพันธ์กับสมการทางคณิตศาสตร์และอยู่ทับซ้อนกันเหมือนรูปทรงเรขาคณิต (hypergéométrie) ใน *Le Bonhomme Mayeux*^๓ ตัวละครชิกเกนเฮด (Chickenhead) เป็นอดีตทหารราของครักซ์ซึ่งมีสถานภาพเป็นวิญญาณ (หนึ่งมิติ) ได้เข้าไปสิงภาพ (สองมิติ) ของมาเยอ (Mayeux) พ่อค้าชนชั้นกลางผู้ชั่วร้าย การที่สิ่งซึ่งมีหนึ่งมิติได้เข้ารวมกับสิ่งซึ่งมีสองมิติทำให้กลายเป็นสิ่งซึ่งมีสามมิติ ก็คือ แปรสภาพเป็นมนุษย์นั่นเอง เช่นเดียวกับที่ชิกเกนเฮดบอกว่า “หนึ่งบวกสองเป็นสาม” (Ray 1985 : 106-107) ด้วยเหตุนี้ ชิกเกนเฮดจึงสามารถกลายร่างเป็นมนุษย์โดยการเข้าสิงภาพของมาเยอ สถานภาพ

^๒ ฟรีดริช รอยเตอร์ (Fritz Reuter) เป็นนักเขียนนวนิยายและกวีนิพนธ์ชาวเยอรมัน เขาเคยถูกจับขังคุกเนื่องจากข้อกล่าวหาทางการเมือง ชีวิตของรอยเตอร์จึงคล้ายคลึงกับขอเซอร์ซึ่งต้องลี้ภัยด้วยเหตุผลทางการเมือง

^๓ ใน *Le Bonhomme Mayeux* ฌอง เรย์ใช้ภูมิหลังเหตุการณ์ทางการเมืองของประเทศฝรั่งเศส ช่วงคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ ซึ่งมีการต่อสู้แย่งชิงอำนาจระหว่างกลุ่มชนชั้นขุนนางผู้สนับสนุนระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ และกลุ่มชนชั้นกลางผู้สนับสนุนให้พระเจ้าหลุยส์ฟิลิป ขึ้นครองราชย์ระหว่าง ค.ศ. ๑๘๓๐-๑๘๔๘ ซึ่งเรียกว่า Monarchie de Juillet โดยที่อำนาจของกษัตริย์อยู่ภายใต้การชี้นำของชนชั้นกลาง ด้วยเหตุนี้พระเจ้าหลุยส์ฟิลิป จึงได้รับการขนานนามว่า “กษัตริย์ชนชั้นกลาง (Le roi bourgeois)”

เช่นนี้ทำให้เขามีบุคลิกที่เป็นทวิภาพ คือเป็นทั้งชิกเกนเฮดและมาเยอในเวลาเดียวกัน เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจึงน่าขบขันสำหรับผู้อ่าน เมื่อชิกเกนเฮดเกิดขัดแย้งกับมาเยอเนื่องจาก ทั้งคู่มีนิสัยและจุดยืนทางการเมืองแตกต่างกัน ชิกเกนเฮดเป็นตัวแทนของขุนนางผู้ดีซึ่ง สนับสนุนระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ในขณะที่มาเยอเป็นชนชั้นกลางที่สนับสนุน พระเจ้าหลุยส์ฟิลิป (Louis Philippe) ขึ้นปกครองประเทศฝรั่งเศสเพื่อปกป้องผลประโยชน์ ของชนชั้นตนเอง มาเยอมีนิสัยชั่วร้ายหยาบคายแต่ชิกเกนเฮดนั้นเป็นผู้ดีและแสดง ความสุภาพในทุกสถานการณ์ แม้กระทั่งตอนที่ทั้งคู่ทะเลาะกัน มาเยอโกรธถึงขนาด คว่าไม่ทำอะไรจะดีชิกเกนเฮด ชิกเกนเฮดก็ยังกล่าวด้วยน้ำเสียงสุภาพว่า “คุณเข้าใจผิด แล้วครับ ผมคือ ยูไรอาห์ ชิกเกนเฮด (Uriah Chickenhead) ต่างหาก” ดังนั้น แทนที่ มาเยอจะคว่าไม่เท่า เขากลับหยิบชิการ์และยื่นเสนอให้ชิกเกนเฮดแทน (Ray 1985 : 112) ในเชิงจิตวิเคราะห์อาจจะอธิบายได้ว่า ชิกเกนเฮดเป็นตัวแทนฝ่ายมโนธรรม (surmoi หรือ superego) ที่ต่อต้านความปรารถนาซึ่งเป็นแรงขับจากจิตไร้สำนึก (ça หรือ id) ของ มาเยอนั่นเอง

ในโลกที่มีมิติทับซ้อนและมีความสัมพันธ์กับสมการคณิตศาสตร์เช่นนี้ ความเป็นจริงของเหตุการณ์ที่น่าเสนอในเรื่องเล่าจึงขึ้นอยู่กับพื้นฐานของสมการที่ใช้ตั้ง ดังนั้น เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในโลกคู่ขนานต่างก็เป็นจริงด้วยกันทั้งคู่ โครงสร้างของ นิทาน แคนเทอเบอรี่ชุดสุดท้าย แสดงให้เห็นโลกที่ทับซ้อนกันได้อย่างชัดเจนระหว่างโลกปัจจุบัน และโลกคู่ขนาน หากยึดตามความเป็นจริงของโลกปัจจุบัน ย่อมตีความได้ว่าเหตุการณ์ ที่เกิดขึ้นในโรงเตี๊ยมทั้งหมดมาจากจินตนาการของโทไบยัส วีป เลขาณูการของชมรม วรณกรรม และเขาเป็นผู้เล่าเรื่องราวทั้งหมด หากยึดตามความเป็นจริงของโลกคู่ขนาน จะตีความได้ว่าตัวละครในอดีตซึ่งต่างมาชุมนุมกันในโรงเตี๊ยมเป็นผู้เล่าเรื่องราวทั้งหมด ด้วยเหตุนี้ ปรากฏการณ์แห่งโลกที่มีมิติทับซ้อนจึงทำให้ผู้อ่านเกิดความงงนงงและ ไม่อาจหาคำตอบได้อย่างชัดเจนว่า โลกใดคือโลกแห่งความเป็นจริง

๓. ตัวละครฟองตาสติก

ตัวละครที่ปรากฏในเรื่องฟองตาสติกของฌอง เฌรีต่างมีลักษณะเด่นที่สำคัญคือ ความขี้เหร่ หรือมีจะนั้นจะมีบุคลิกน่าขบขัน สมาชิกของกลุ่มชมรมวรณกรรม “Pie

Savante” ล้วนแล้วแต่เป็นสัญลักษณ์ของชนชั้นกลางที่มีนิสัยหยาบ พวกเขามีได้นิยมชมชอบวรรณกรรมอย่างแท้จริงหากแต่ให้ความสำคัญกับผลประโยชน์เชิงพาณิชย์มากกว่า แม้กระทั่ง รีด อันแทรกซ์ ซึ่งเป็นชาตานในร่างมนุษย์ก็มีหน้าตาน่าเกลียดและพิการ (เพื่อนของผมตัวเล็กและดูไม่สง่างาม ผิวเหลือง ผมดำ ขากะเผลก เสียงของเขาแหบห้าว แต่เขาก็พูดจาดีเหตุผล) (Ray 1985 : 13) ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มคนบาป ได้แก่ พวกนักโทษประหาร เพชฌฆาต แก๊งค์ค้าสิ่งผิดกฎหมาย พ่อมดหมอผี หรืออาชญากร ส่วนตัวละครหญิงมักจะมีจิตใจโลก ตะกุ่มตะกาม เห็นแก่ตัว และโหดเหี้ยม ในบางครั้งพวกเขาสามารถแปลงร่างได้ อย่างเช่น มาร์แต็ง กานีเวต์ (Martin Canivet) ใน *Les Noces de Mlle Bonvoisin* สามารถแปลงร่างเป็นนกแก้ว หรือสุภาพสตรีตระกูลฟุสส์ซึ่งกลายร่างเป็นสัตว์ในตอนจบของเรื่อง

ในโลกคู่ขนานนั้น ตัวละครที่เป็นวิญญาณซึ่งมีเพียงหนึ่งมิติ สามารถเดินทางข้ามกาลเวลาได้ไม่ว่าจะเป็นอดีตหรือปัจจุบัน ใน *Le Bonhomme Mayeux* วิญญาณของซิกเกนเฮดมีลักษณะที่บ่งแสงและสามารถแสดงอาการเจ็บปวด (เป็นสิ่งที่มิสซิด ๗ ขนาดเล็ก เคลื่อนไถลไปอย่างเสียวเซียบทั่วกลางแสงจันทร์ บางครั้งก็ถอนหายใจหรือครวญครางออกมา) (Ray 1985 : 104) ในบทส่งท้าย *Au projet des conjectures* วิญญาณเป็นสิ่งที่ไม่อาจเห็นได้ด้วยตาเปล่า เนื่องจากมนุษย์มีสามมิติจึงไม่อาจมองเห็นสิ่งซึ่งมีเพียงมิติเดียว ดังนั้นโทไบยัส วีปจึงเพียงแคได้ยินเสียงพลิกหน้ากระดาศและเห็นคราบรอยหมึกบนปากกาโดยที่ไม่สามารถมองเห็นตัวผู้กระทำ ฉากที่ฌอง เรย์นำเสนอในเรื่องนี้มีความคล้ายคลึงอย่างมากกับฉากในเรื่องฟองดาตติก *Le Horla* ของกีย์ เดอ โมปัสซองต์ (Guy de Maupassant) ซึ่งผู้เล่าเรื่องเห็นหน้ากระดาศถูกพลิกโดยสิ่งที่มองไม่เห็น ส่วนสิ่งซึ่งมีสี่มิตินั้นเป็นสิ่งที่ยากแก่การพรรณนาและไม่สามารถอธิบายได้ชัดเจน ดังนั้นฌอง เรย์จึงมักใช้คำศัพท์ที่เป็นนามธรรมในการกล่าวถึงสิ่งดังกล่าว สิ่งประหลาดใน *Le Uhu* (ออกเสียง “อุฮู”) เป็นมวลพลังขนาดใหญ่มีมาเท่ากับจักรวาลซึ่งก่อให้เกิดภัยพิบัติบนโลก (แต่อย่างก้าวของมันก่อให้เกิดเสียงดังลั่นสนั่นฟ้า อย่างที่ไม่เคยมีผู้ใดได้ยินมาก่อน หน้าผากของมันน่าจะชนกับหมู่ดาว) (Ray 1985 : 135) อุฮูคือสิ่งที่สร้างความน่าพิศวงแก่ผู้พบเห็นจนต้องเสียดสีไป ไม่มีผู้ใดจะพรรณนาได้ว่ามันเป็นอะไร มันมาพร้อมกับเสียงระงมของฝูงนกที่แตกตื่น ลมพายุที่โหมกระหน่ำ และเสียงสนั่นของฟ้าลั่นราวกับว่าโลกทั้งใบกำลังแตกสลายในบัดดล อุฮูเป็นทั้งพระเจ้าที่ทรง

อำนาจและปีศาจที่สร้างความหวาดกลัวในเวลาเดียวกัน เมื่อมันจากไปก็มีได้ทั้งความทรงจำใด ๆ ให้แก่ผู้พบเห็นนอกจากความสะพรึงกลัวของขวัญ สิ่งใดมอง เรย์ได้กล่าวถึงใน *Le Uhu* นั้นทำให้ผู้อ่านเปรียบเทียบได้กับสิ่งสยองขวัญที่เลิฟคราฟท์กล่าวถึงใน *L' Appel du Cthulhu* (ออกเสียง “คตุลลู”) คตุลลูเป็นสิ่งประหลาดที่มาพร้อมกับเสียงร้องระงมของฝูงนกเช่นกัน แต่ *Le Uhu* ตีพิมพ์เมื่อ ค.ศ. ๑๙๒๕ ก่อนที่เรื่องสั้นของเลิฟคราฟท์จะได้รับการตีพิมพ์ใน ค.ศ. ๑๙๒๔ ใน *La Terreur Rose* สิ่งแปลกประหลาดน่าสะพรึงกลัวเป็นมวลพลังจักรวาลเช่นเดียวกัน ตัวละครทาร์ตเล็ต (Tartlet) ถูกพลังปริศนาแปรสภาพให้เป็นมวลพลังมหึมามีรูปร่างเหมือนมนุษย์ (แสงสีชมพูที่พราวพรายพุ่งขึ้นจากจุดศูนย์กลางของทาร์ตเล็ตเป็นรูปกรวยขนาดยักษ์ มวลขนาดใหญ่ของมันดูราวกับภูเขาไฟที่กำลังคุกรุ่นบนพื้นกว้าง) (Ray 1985 : 124) ทาร์ตเล็ตไม่อาจต้านทานพลังดังกล่าวได้ ร่างของเขาค่อย ๆ สูงขึ้นเรื่อย ๆ จนศีรษะชนกับก้อนเมฆ ตัวของเขาแปรสภาพเป็นหมอก ไอน้ำ ซึ่งดูโดยรวมเป็นกลุ่มเมฆขนาดใหญ่มหาศาล เขาลอยขึ้นในห้องฟ้าเพื่อรวมกับกลุ่มดาวกาแลกซี่ดวงอื่น ๆ จากมนุษย์ที่มีสามมิติทาร์ตเล็ตได้กลายเป็นสิ่งที่มีสี่มิติ เขาเปรียบได้กับพระเจ้าที่กำลังรอการสร้างกลุ่มดาวกาแลกซี่และบิรารของตนเองในอนาคต

มนุษย์ต้องเผชิญหน้ากับพระเจ้าและปีศาจในโลกที่มีมิติซับซ้อนเช่นนี้ และมนุษย์เองสามารถเป็นได้ทั้งพระเจ้าหรือปีศาจเช่นเดียวกัน ถึงแม้ว่าโลกดังกล่าวจะมีพลังที่ชั่วร้ายสร้างความประหลาดประหลาดที่พรึงก็ตาม แต่ปีศาจหรือซาตานของมอง เรย์ก็มีคุณสมบัติของความเป็นมนุษย์อยู่บ้าง เขาเคยให้สัมภาษณ์ว่าปีศาจนั้นมีจิตใจที่เป็นปรารถนาภาพ ในตำนานนั้นปีศาจมีความเมตตาต่อมนุษย์ แต่ต่อมาเมื่อคริสต์ศาสนาเผยแผ่เข้ามาในยุคกลาง จึงมีการปรักปรำว่าปีศาจคือตัวการที่ทำให้มนุษย์ทำชั่ว (François Truchaud et Jacques Van Herp 1980 : 224) ด้วยเหตุนี้จึงไม่น่าแปลกใจที่เราจะเห็นความมีเมตตาของตัวละคร ริด อันแทงก์ ซาตานในร่างมนุษย์ เขาเป็นเพื่อนผู้ซื่อสัตย์คนเดียวของโทไบแอส วีป และเป็นผู้พาวีปไปสู่โลกอีกมิติหนึ่ง วีปจึงได้รับแรงบันดาลใจในการเขียนหนังสือโดยที่อันแทงก์ก็ได้เรียกร้องพันธสัญญาตอบแทนแต่อย่างใด อันแทงก์เป็นซาตานที่น่าสงสารเพราะเขามีชีวิตที่ว่าเหวเดียวดาย ความรู้สึกสิ้นหวังของเขาเกิดจากการที่ไม่สามารถสัมผัสอารมณ์และความรู้สึกของมนุษย์ได้ ครั้งหนึ่งเขามีความสุข ระทมทุกข์เป็นครั้งแรกเมื่อได้มีโอกาสเข้าใจอารมณ์และความรู้สึกของมนุษย์

(Ray 1985 : 241) ปีศาจและชาตานของฌอง เรย์ นั้นจึงมีภาพลักษณ์ที่คล้ายคลึงกับชาตานคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ ใน *La Fin du Satan* ของวิกตอร์ อูโก (Victor Hugo) ที่ถูกสาปให้ไม่สามารถรับรู้อารมณ์ใดๆของมนุษย์ อย่างไรก็ตาม ฌอง เรย์มิได้ต้องการปฏิเสธความชั่วร้ายของชาตาน เขาเพียงแต่ต้องการแสดงให้เห็นว่าชาตานนั้นมีส่วนของความเป็นมนุษย์ด้วยเช่นกัน จากแนวคิดพื้นฐานนี้เอง ความน่าสะพรึงกลัวและความวิตกกังวลใน *นิทานแคนเทอร์เบอรีชุดสุดท้าย* จึงเป็นความรู้สึกที่เกิดจากการประณามตนเองของตัวละคร ฌอง เรย์กล่าวคารวะต่อชอเซอร์และฮอฟมันน์ในคำอุทิศหน้าแรกของหนังสือ แต่การใช้โครงเรื่อง แก่นเรื่อง และตัวละครบางตัวของชอเซอร์และฮอฟมันน์นั้นมิได้หมายความว่าเขาต้องการเขียนเรื่องของนักประพันธ์ทั้งสองให้เสร็จสมบูรณ์ จุดมุ่งหมายของเขาก็คือการเสนอจินตภาพแห่งโลกอนธกาลโดยผ่านเรื่องฟองดาตติก เช่นที่ผู้เล่าเรื่องกล่าวในบทส่งท้ายว่า ผลงานชิ้นนี้เกิดจากแรงจูงใจ ๓ ประการ นั่นคือ : ความตาย การสร้างสรรค์ และความชั่วร้าย

บรรณานุกรม

ผลงานของฌอง เรย์ที่ใช้ในการวิเคราะห์

Ray, Jean. *Les Derniers contes de Canterbury*, Paris, Nouvelles éditions Oswald, 1985.

ผลงานทั่วไป

Castex, Pierre-Georges. *Le Conte fantastique en France de Nodier à Maupassant*, Paris, Corti, 1982.

Delcourt, Christian. *Jean Ray ou les choses dont on fait les histoires*, Paris, A-G. Nizet, 1980.

Freud, Sigmund. *Essais de psychanalyse appliquée*, trad. par Marie Bonaparte et Mme. E. Marty, Paris, Gallimard, 1978.

Lecassin, Francis. « Jean Ray, un retraité de la quatrième dimension », *Magazine littéraire*, n°66, juillet-août 1972, 28-31.

Ray, Jean. *Les 25 Meilleures histoires noires et fantastiques*, Verviers, Marabout, 1961.

Salem, Colette. *Remarques autour de l'œuvre de Jean Ray*, Univ.de Paris VII, 1979
Thèse 3e cycle : lettres : Paris, 1979.

Stragliati, Roland. « Jean Ray », *Magazine littéraire*, n° 9, juillet-août 1967, 17-18.

Todorov, Tzvetan. *Introduction à la littérature fantastique*, Paris, Seuil, 1970.

หนังสือรวมบทความ

Jean Ray : *Cahier dirigé par François Truchaud et Jacques Van Herp*, Paris, L'Herne, n° 38, 1980.